HoogWater

vijf

Tijdschrift van de
Studievereniging Nieuw Nederlands Peil
December 2006, Jaargang 4, nr. 1

redactioneel 3
het meisje met de rode laarsjes, **laura de grave** 4
de vijf van **juliette sandberg** 5
bedaagd groen, **robert van ruiten** 6
vakantie in bretagne, **adonis universaliß** 7
de vijf van **caryn 't hart** 7
paris s'eveille, **marleen van wesel** 8
de wereld zit vol gekken, **coen van beelen** 11
de vijf van **ton van der wouden** 11
de vijf van **mark de haan** 12
de vijf van **marleen hogendoorn** 12
passie en een termoskan, **coen van beelen** 13
de vijf van **roos van lint** 15
vijf, **fleur keupink** 16
een vijfde zondag in maart, **adonis universaliß** 16
quinten v., **robert van ruiten** 17
de vijf van **andrew mason** 17
auto – ongeluk, **omikni de rove** 18
de vijf van **eep francken** 18
vijf in de poëzie, **marco goud** 19
de vijf van **martijn wackers** 20
een slecht rijmend geheel, **omikni de rove** 20
groet mij in al je zinnen, **caryn 't hart** 21
de vijf van **jaap de jong** 22
leviathan, deel I, **alex van egmond** 22
de vijf van **ludo jongen** 25
een aangeprate bekentenis, **olivier van nooten** 26
de vijf van **marloes klop** 27
de vijf van **jaap goedegebuure** 28
babylon, **mark de haan** 28
iets wat gaande is, **omikni de rove** 29
de vijf van **berry dongelmans** 30
de loop der dingen, **coen van beelen** 31

redactioneel

Sommige dingen in het leven zullen, hoe zeer de wereld om ons heen ook verandert, altijd hetzelfde blijven. De smaak van oma's zelfgebakken appeltaart, het gevoel van de decemberwind die langs je gezicht waait, het verschijnen van een versgedrukte Hoog Water rond Kerst: het zijn allemaal van die dingen. Toegegeven, er valt misschien het een en ander op deze redenering af te dingen, maar de positieve kerstgedachte in deze tijd van het jaar heeft misschien enige invloed op dit voorwoord gehad. Want zeg nou zelf: de wereld kan in brand staan, de dag van de Apocalyps kan aanbreken of je kunt sinds kort in Leiden in Zee wonen, maar dit alles kan je niets deren als je met een kop koffie, thee of warme chocolademelk en met de benen omhoog verzonken bent in de nieuwe HoogWater.
Goed, nu we het hierover eens zijn, het volgende: een nieuw collegejaar, een nieuwe commissie. Ondergetekende mag zichzelf inmiddels oudgediende in de HoogWater-commissie noemen, maar dit jaar is de commissie verder aangevuld met een aantal enthousiaste nieuwe leden. Een nieuwe commissie betekent ook een nieuwe werkwijze. Waren er vorig jaar nog eindeloze – maar zeker ook hilarische – brainstormsessies nodig om tot de thema's 'de schemerlamp' en 'grote schapen' te komen, dit jaar was het thema binnen luttele seconden gevonden. Unaniem besloot de commissie dat het thema van de eerste HoogWater van dit jaar 'VIJF' moest zijn.
Eenvoudig en uitdagend, zo kan dit thema misschien het beste omschreven worden. Eenvoudig, want het is de vijfde aflevering van Hoog Water die je nu leest. Uitdagend, want hoe verwerk je dit getal nu in een prozaïsch meesterwerk of poëtisch kunststukje dat geen enkele connectie met dit verder zeer sympathieke cijfer heeft? Blader verder en ontdek zelf hoe het schrijverstalent van de opleiding Nederlands in Leiden zijn inventiviteit heeft aangewend om ook deze Hoog Water weer te vullen.
De commissie heeft zich dit jaar overigens ook zeker niet onbetuigd gelaten. Gewapend met een dienblad vol koffie, thee, suiker, melk, roerstaafjes en plastic bekertjes overviel ze docenten en medewerkers van de opleiding met een aantal prangende vragen. Het resultaat hiervan is verderop te lezen in de vorm van geestige, intellectuele en soms ook ontroerende 'top vijven'.
Genoeg geschreven. Ga er maar eens lekker voor zitten, vergeet de wereld om je heen en dompel jezelf onder in HoogWater Vijf. Mocht je spijt hebben dat je geen eigen meesterwerk ingestuurd hebt voor deze editie, dan verschijnt er komend voorjaar weer een aflevering. Maar dat is voor later. Voor nu: veel leesplezier!

Namens
de HoogWater-commissie,

Martijn Wackers

HoogWater verschijnt twee keer per jaar en is een uitgave van Nieuw Nederlands Peil (NNP), studievereniging van de Opleiding Nederlands van de Universiteit Leiden.

De verantwoordelijkheid voor de in dit blad gepubliceerde teksten ligt bij de afzonderlijke auteurs, niet bij de redactie.

redactie:
mark de haan
caryn 't hart
marleen hogendoorn
roos van der lint
andrew mason
martijn wackers

vormgeving:
juliette sandberg

De redactie wil speciale dank uitspreken aan alle inzenders, intekenaren, adverteerders en iedereen die op overige wijze betrokken is geweest bij de productie van HoogWater.

Intekenaars ondersteunen het tot stand komen van HoogWater met een kleine financiele bijdrage. Deze keer tekenden in:

coen van beelen
yolanda bloemen
karel bostoen
berry dongelmans
marinda van dorst
albert van es
marco goud
henrike jansen
jaap de jong
ludo jongen
jaap goedegebuure
martijn kager
roos van der lint
olga van marion
joke nijenhuis
corrie schelvis
jolien stroo
arie verhagen
pauline van der vorm

historische studievereniging leiden (hsvl)
studievereniging maktub, literatuurwetenschap
studievereniging s!mp, duitse taal en cultuur

het meisje met de rode laarsjes

laura de grave

Met een verstrooide blik in zijn ogen liep de man over het station in Leiden. Het leek hem toe alsof hij zichzelf van bovenaf kon zien lopen. Hij kon niet denken. Niet voelen. Het enige wat de man kon, was doen. Het leek alsof een automatische piloot zich van zijn lichaam meester had gemaakt. Zonder te zien waar de trein naar toe ging stapte hij in en ging zitten. De enige gedachten die nog in zijn hoofd rondwaarden gingen over het koffertje. Het koffertje dat hij zojuist aangezet had en dat op dit moment vastgehouden werd door zijn rechterhand. Stevig vastgehouden.

Anderen moesten mét hem lijden, had hij besloten. Al die ellende had hij in zijn eentje doorgemaakt. Altijd was hij de dupe geweest. Nu werd het tijd dat anderen eens bestraft werden voor zijn daden.

Door de waas waarin zijn gedachten gevangen waren hoorde hij mensen zeggen dat het de trein naar Woerden was. Verblind door tranen en zelfmedelijden ging de man zitten. Woerden. Wat een plek om de dood te vinden. De man keek naar buiten. Wat hij daar zag bevestigde zijn gevoel. Het miezerde en de wereld zag er zo ontiegelijk troosteloos uit dat de man wist dat het zo had moeten zijn. Het was zijn lot. Een lot door God opgelegd. Ook al geloofde hij niet in Hem. Niet meer in ieder geval. Zijn blik dwaalde af naar beneden. Naar het prullenbakje onder het raam. Het puilde uit van het eten dat weggegooid was door mensen. Verwende mensen. Bakjes friet – half vol –. Een bijna lege zak m&m's. Weggegooid door een toch al te dikke vrouw – met een op het laatste moment gekregen schuldgevoel – die in deze vlaag van emotie de kleurrijke zak in het troosteloze bakje had gedeponeerd.

Zijn blik dwaalde verder af. Van de zwart met wit gestippelde grond naar de schoenen van het meisje dat tegenover hem zat. Rode laarsjes had zij aan. Uit verlegenheid en met een beetje een schaamtegevoel had hij haar nog niet aan durven kijken. Zij zou straks de dupe worden. Door hem. Dat jengelende kind en zijn zorgzame moeder, de studente met haar laptop, de jongeman die steeds schichtig om zich heen keek alsof hij illegaal meereisde en bang was dat hij weer een nieuw adres moest gaan verzinnen. Alle mensen in deze coupé zouden bestraft worden.

Langzaam dwaalde zijn blik nu van haar rode laarsjes naar boven. Een rok had ze aan die los fladderde rond haar wat te dikke kuiten. Moeizaam scheurde hij zijn blik los van haar fascinerende benen – die vol met sproeten zaten – en keek weer naar buiten.

Op dat moment gebeurde het. Zijn ogen troffen de hare. Via de ruit. Het raam. Het glas dat hun blikken weerspiegelde zou smelten onder deze aanraking van hun ogen, ware het niet dat de miezerige regen het op hetzelfde moment doofde. Het gevoel dat door de onderbuik van de man schoot was niet te omschrijven. Warm van binnen werd hij en koud van buiten. Tintelingen schoten van zijn tenen naar zijn hoofd tot in de topjes van zijn vingers. Gevoelens die hij nooit had gehad en nooit gedacht had ooit te hebben gierden nu door zijn lijf. De term 'liefde op het eerste gezicht' had hij lachwekkend gevonden tot dit moment.

> Wie was hij ook om over haar lot te beslissen?

Totdat zijn ogen de hare troffen en de hare de zijne. Gedurende deze luttele seconden die uren leken te duren keken de twee elkaar aan.

Op dat moment klonk door de krakende intercom dat de trein station Woerden naderde.

Volledig ondersteboven keek de man nu op zijn horloge. Dit klopte niet. Zijn koffer zou pas over enkele minuten af gaan. Hij wilde nu eenmaal in Woerden de dood vinden. Dit had hij zich vanaf het moment dat hij hoorde dat de trein naar Woerden ging in zijn hoofd gehaald en het zou er niet meer uit gaan.

Langzaam naderde de trein intussen het station toen het tot de man doordrong dat dit niet was wat hij gewild had. Het meisje met de rode laarsjes verdiende dit niet. Ze verdiende het niet bestraft te worden voor daden die hem door anderen waren aangedaan. Wie was hij ook om over haar lot te beslissen? Met trage passen liep de man achteruit richting deur; ondertussen het meisje via het raam aankijkend. Eenmaal in de

deuropening sloeg de kou de man in het gezicht. Verdwaasd keek de man naar links. Toen naar rechts. Hij liep het trapje af en stond op het perron. Het perron in Woerden. Langzaam maar met bewuste passen liep de man terug over het perron richting de coupé waar hij gezeten had.
Het meisje keek nog steeds naar het raam. Dit keer keek zij echter door en niet via het raam. Naar hem. Als in slowmotion bewogen de man en het meisje dichter naar het raam. Het glas dat hen scheidde kwam steeds dichterbij. Hun handen raakten het glas op dezelfde plekken op zo een manier dat het leek alsof zij het weg wilden drukken.
Toen gebeurde het. De wereld stond stil op het moment dat hun lippen het dikke glas raakten. Vijf tellen precies duurde het, maar een tederder kus was nog niet eerder gegeven.
De man en het meisje keken elkaar nog éénmaal door het bevochtigde raam aan. Toen draaide de man zich om en rende met grote passen en een wapperende jas achter zich aan weg. Weg van het meisje.
Het laatste dat het meisje van de man zag waren de as deeltjes die na de ontploffing op het eenzame perron in Woerden neerdaalden.

top vijf van sprookjesfenomenen

juliette sandberg

In sprookjes kan alles bestaan. De werelden lijken op die van ons, maar zijn fantastischer door de onbegrensde mogelijkheden. Dit is mijn top vijf van fenomenen die ik vroeger aan sprookjes het mooiste vond:

1 de gevoeligheid van een echte prinses

Op een stormachtige dag komt een meisje, dat beweert een prinses te zijn, aan bij het huis van de koning en koningin. Hun zoon moet trouwen met een echte prinses, daarom legt de koningin een erwt onder zeven matrassen waarop het meisje zal slapen. De hele nacht doet ze geen oog dicht.

2 het haar van raponsje

Raponsje zat twaalf jaar in een metershoge toren met slechts een raam opgesloten. Daaruit liet ze haar lange vlecht hangen wanneer de heks naar boven wilde klimmen. Later kon ook de prins langs het haar naar boven komen, maar toen de heks daar achter kwam gooide ze hem in een doornenstruik, waardoor hij blind werd. De tranen van Raponsje maakte later dat hij weer kon zien.

3 de wens van de kleine zeemeermin

Anders dan in de meeste sprookjes verlangt de hoofdpersoon in het sprookje van de zeemeermin naar ónze wereld. Op haar vijftiende mag ze naar het wateroppervlak. Daar wordt ze verliefd op een prins, een mens die een ziel en een leven na de dood heeft, terwijl de meermannen veranderen in schuim.

4 het spinnen van goud

Voordat Repelsteeltje van de dochter van de molenaar eist dat ze haar eerste kind aan hem af zou staan, had hij haar geholpen, toen ze van de koning eindeloos goud van stro moest spinnen.

5 het verendekbed van vrouw holle

Liesje laat tijdens het spinnen haar spoel in een put vallen. Ze duikt in de put en komt in wonderland terecht. Ze moet allerlei beproevingen doorstaan en komt uiteindelijk bij Vrouw Holle terecht. Wanneer ze haar dekens uitschudt, vallen de tot sneeuw geworden veren op de aarde.

bedaagd groen

Er waren eens vijf grassprietjes
Die stonden in de wei
Ze praatten, zongen liedjes
En ze dansten er ook bij
Zelfs als het regende
Hadden ze dikke pret
Er werden als het ware
Bloemetjes buiten gezet
Hun leven was soms turbulent
Omdat het waaien kan
Maar hieraan kwam abrupt een end
Toen de grasmaaier kwam

robert van ruiten

vakantie in bretagne
(herinnering aan 2000vijf)

Het afscheid leek slap
Niet meer dan een hap
Lucht die je mij vanaf je hand toe kuste
Maar de herinnering bleek keer op keer
Verhard als ik die eeuwig brandende lippen weer
Rechtshandig bluste

adonis universaliß

● ● ● ● ●

top vijf van mijn mooiste titels

caryn 't hart

1 "vriendin"
Misschien wel de belangrijkste titel die je in je leven kunt verkrijgen.

2 mevrouw de voorzitter (sinds september 2006)
het spreekt voor zich dat het geweldig is om voorzitter van de leukste studievereniging van Nederland(s) te zijn.

3 tante Car (sinds begin 2004)
brusjesloos als ik ben zal ik nooit een échte tante worden (hoewel de kansen op aangetrouwd tante-schap natuurlijk nog niet verkeken zijn).Toch mag ik de titel dragen voor de kinderen van één van mijn beste vriendinnen in Zeeland. Er wordt over mij in de derde persoon gesproken als ik erbij ben, en ik vind het niet eens erg.

4 "de enige vent in het bestuur" (september 2005)
Zo betitelde Siebren de Ruijg mij toen ik in aantrad als NNP-bestuurslid, ik neem nog altijd aan ik het positief moet opnemen, dat hij vond dat ik van aanpakken weet.

5 "master" (januari 2008 ?? Deo Volente)
In januari 2008 hoop ik mijn mastertitel te halen. Het kan natuurlijk ook iets eerder of iets later worden, zakken voor één tentamen kan alles op de schop zetten immers. Maar goed, ik zal mijn best doen.

paris s'eveille

marleen van wesel

'Il est cinq heure, Paris s'eveille,' jubelde An Pierlé mij toe, via de oordopjes van mijn oude walkman. Het was veel te vroeg en mijn kater was te groot om me te bedenken dat het niet zo netjes was om mooie meisjes te beroven van treinkaartjes naar Parijs. Volgens mijn horloge was het vijf uur toen de Thalys Parijs binnen denderde. Wellicht was ik ergens met mijn hand achter blijven haken, waarbij de wijzers achteruit gedraaid waren. Het moest namelijk al een uur of acht zijn. Evengoed vroeg, voor iemand die om half twee pas in slaap viel. In de armen van Sanne.

Op straat, in Parijs, werd ik aangeklampt door een zwerver. Hij murmelde dat het einde nabij was en dat de wereld morgenmiddag om vier uur zou vergaan. Ik duwde hem opzij, want ik had dorst. In een café bestelde ik een kopje koffie. Ik krabde eens op mijn hoofd, tussen mijn viezige haren. Als ik me vanmorgen gedoucht had, was Sanne wakker geworden. Plotseling voelde ik me moedeloos worden. Voor ik echter wilde toegeven dat mijn impulsieve vlucht hier al zou stranden, ontmoette ik hem. Het ene moment was hij nog een onbekende, onhandige man die de koffie van mijn tafeltje sloeg. Op zijn eigen broek, gelukkig.

Ik vloekte, in het Nederlands en het volgende moment was hij Ernst Pentakel, de huilende Nederlandse man die tegenover mij had plaatsgenomen. Misschien had hij dat niet gedaan als ik ook in een reflex in het Frans zou kunnen vloeken. Hij liet mij een foto zien van een meisje met heel veel blonde krullen dat érg verliefd naar de fotograaf keek. 'XXXXX Sanne' stond in de blauwe lucht boven haar krullen gekrabbeld.

'Pardon, meneer, hebt U haar misschien gezien?'

Hij wees naar het meisje en ik haalde mijn schouders een beetje overdonderd op.

'We ontmoetten elkaar hier in 1996.'

Ik knikte, nog overdonderder, terwijl Ernst wat begon te keuvelen over vakantieliefde.

'In dit café hebben we elkaar vandaag precies tien jaar geleden ontmoet. En we zouden elkaar vandaag weer ontmoeten, dat hadden we afgesproken.'

Ernst verveelde mij nu al. Ongeduldig keek ik op mijn horloge, dat nog altijd vijf uur aangaf. Misschien stonden de wijzers wel stil. Ik bekeek de foto nog eens aandachtig. Plotseling veerde ik op.

'Sanne!' riep ik, 'Ik herkende haar eerst niet. Wat een toeval!'

'Kent U haar?'

'Ja. Maar ze is niet in Parijs.'

Weer keek ik op mijn horloge en ik deed alsof ik schrok van de tijd. Ik had geen zin om nú miljoenen vragen te beantwoorden over Sanne.

'Zo laat al! Zullen we hier vanavond, laten we zeggen om een uur of negen, weer afspreken? Ik vertel U alles over haar!'

De man knikte verstrooid. Ik liet hem achter met zijn koffievlekken en de foto met de x'jes.

'Waar ken je Sanne van?'

We zaten aan hetzelfde tafeltje, maar dan twaalf uur later dan vanmorgen.

'Och, ik heb haar leren kennen via een gezamenlijke kennis. Op de manier zoals de meeste relaties tot stand komen dus.'

Hij verslikte zich in een slok bier en ik vreesde even dat ik de rest van de Sannegeschiedenis niet eens zou hoeven vertellen.

'Jullie hebben een relatie?'

'Hadden.'

'Is ze nog steeds zo mooi?'

Wat een vraag. Ik dacht aan Sanne, zoals ze afgelopen nacht bij mij in bed lag. Zoals ik haar vanmorgen had achtergelaten.

Jawel. Nou ja, die vijf zwangerschappen hebben hun tol wel geëist, zeg maar. Dat kettingroken ook trouwens. En haar voorliefde voor Mac Donalds.'

Even leek Ernst te krimpen, vlak voor mijn neus. Ik had wel een beetje met hem te doen. Hij herpakte zich.

Het was kwart voor vijf en

'Heeft ze nog steeds die tatoeage?' vroeg hij, met iets van twijfelende liefde in zijn stem.

'Welke?'

'Die op haar bil.'

'Welke bil?'

'Linker. Of rechter. Ik weet het niet meer, het is al zo lang geleden.'

'Op haar linkerbil zit een draak. Op de rechter een roos.'

'De roos.'

Later die avond wandelden we langs de Seine. Ik babbelde vrolijk over al Sannes tatoeages, haar waggelloopje, haar

• • • • •

drankprobleem, waar ze gelukkig vanaf was, maar dat ze het alfabet nog steeds kon boeren en hoe trots ik wel niet op haar was. Ernst zei steeds minder.
Ik kreeg medelijden. Bovendien had ik er wel weer even genoeg van. Zoals die ochtend keek ik op mijn horloge en deed ik weer of ik schrok van de tijd.
'Het is al vijf uur! Ik moest maar eens gaan slapen. Zien we elkaar morgen weer?'
Volgens een aantal kerkklokken, een klok die ver weg achter een raam in een café te zien was en de bedrijvigheid op straat, was het nog niet eens twaalf uur. Gelukkig zag Ernst dat allemaal niet. Hij slofte verder, in zijn eentje, langs de Seine. Ik bleef achter en probeerde me te herinneren wat ik 24 uur geleden nog voor Sanne voelde.
In een kroeg kwam ik een meisje tegen dat Luna heette. We dansten met elkaar, terwijl klaarkomende meisje Luna, dat niet eens meebetaalde aan de hotelkamer. Ik zag haar er ook niet voor aan om mij liefdevol en met medelijden en warmte op te vangen in haar eigen appartement, villa, kraakpand of wat ze maar bewoonde, nu ik geen onderkomen had voor de komende nacht.
Niet dat het wat uitmaakte. Ik plofte neer op een bankje onder de Notre Dame en trok mijn schoenen uit. Naast mij zat een vrouw die heel verontwaardigd keek, maar dat kon mij niet zoveel schelen. Ze leek toch niet op Luna. Of op Sanne.
Het was vijf uur, nu écht. Parijs ontwaakte.
En ik viel in slaap. Uren later werd ik wakker. Plotseling had ik geen zin meer in Ernst Pentakel en andere dingen die met Sanne te maken hadden. Ik wilde naar huis. Op het station vroeg een zwerver of ik wist hoe laat ook maar met mate doen. En vreemdelingen geloven.
Terwijl de Thalys Parijs weer uit reed, bladerde ik door een krant. Voor moord, politieke schandalen, diefstal, rellen, voetbal en weerberichten bestaan ook Franse woorden.
Evenals voor zelfmoord. Tussen het voetbalnieuws en het weerbericht stond het volgende bericht:
Parijs – Vannacht heeft de politie het lichaam van de 28-jarige Ernst P. uit Nederland uit de Seine opgedoken. Volgens getuigen is de man stomdronken in het water gesprongen. Voor zijn sprong schreeuwde hij nog iets in het Nederlands, maar niemand verstond het.
Ik sloeg de krant dicht en tuurde uit het raam. Het was een grappig toeval dat het meisje dat meneer Pentakel tien jaar geleden in Parijs ontmoette, dezelfde naam had als het meisje dat ik

ik was uit mijn hotel getrapt vanwege geluidsoverlast

'Paris S'eveille' van Jacques Dutronc uit de jukebox klonk. Il est cinq heure, Paris S'eveille. Ze was mooi. Maar ze zou Sanne nooit kunnen vervangen. Voor Ernst in elk geval. Daarom nam ik haar maar mee naar mijn hotelkamer.
Later liep ik met drie blaren onder mijn voeten ongemakkelijk door de straten van Parijs. Het was kwart voor vijf en ik was uit mijn hotel getrapt wegens geluidsoverlast. Extreme geluidsoverlast. De oorzaak van die geluidsoverlast was het luidruchtig het was. Ik gaf hem mijn horloge. 'Cinq heure! Non!' Hij begon rondjes te rennen op het perron en klampte mensen aan. 'De wereld is vergaan! De wereld is vergaan!' vertelde hij ze, waarbij klodders spuug in de gezichten van al die mensen vlogen.
De zwerver rende naar buiten en ik ging op een bankje zitten wachten tot de Thalys eraan kwam. Big Macs eten, roken en zuipen veroorzaken geen wereldrampen, zolang je het met mate doet. Net zoals geloven dat toeval bestaat, dat kun je beter in heel mijn leven slechts één nacht gekend en bemind heb. Ze moest om half vijf opstaan, omdat ze de volgende ochtend met de eerste Thalys vanuit Brussel naar Parijs zou vertrekken, waar ze ging studeren. Vijf minuten voor haar wekker zou gaan, werd ik wakker. Ik zette de wekker uit, jatte haar kaartje en de rest van de geschiedenis spreekt wel voor zich.

Zij wel

gelegenheidsaccessoires

Pieterskerk-choorsteeg 2
2311 TR Leiden Tel. 06-12872932

- Kleurrijke handgemaakte zijden stola's, avondtasjes, corsages
- Avondhandschoenen
- Organza shawls
- Sieraden

. . . . . .

De wereld zit vol gekken.
Gisteren nog zag ik een
man achterstevoren de trap
afkomen. Nu vraag ik je.
Er was ook ooit een vrouw,
daar leek ze tenminste
veel op, die vrouw, die
duwde tegen een deur,
waaraan je moest trekken.
Eigenlijk.

coen van beelen

top vijf taalkundigen die voor mij belangrijk (geweest) zijn

ton van der wouden

1 Teun Hoekstra (1953-1998) was docent taalkunde toen ik hier in Leiden Nederlands studeerde. Bevlogen docent en onderzoeker, bij tijden buitengewoon ongenuanceerd. Hij was het die me overhaalde me te specialiseren in de taalkunde, hoewel zijn argument "taalkunde is tenminste een echt vak" niet echt steek houdt.

2 Frans Zwarts (*1949). Veelzijdig taalkundige en organisator. Zijn artikel "negatief polaire uitdrukkingen 1" (over uitdrukkingen als "hoeven" en "ook maar (iemand)" die voornamelijk in negatieve zinnen voorkomen) was de inspiratie voor mijn doctoraalscriptie. In 1994 was hij ook mijn promotor. Tegenwoordig is hij rector magnificus van Groningen, wat waarschijnlijk goed is voor de RUG, maar jammer voor het taalkundig onderzoek.

3 Barbara Partee (*1940). Student van Noam Chomsky (*1928), hoogleraar University of Massachusetts, Amherst. Nederland is heel belangrijk op het gebied van de formele betekenisleer, en zij is daar zo'n beetje de peetmoeder van, als een van de belangrijkste pleitbezorgers en popularisatoren van het werk van Richard Montague (1930-1971)

4 Hugo Brandt Corstius (*1935). Veelzijdig auteur, een van de eerste computertaalkundigen in Nederland. Rond 1984 gaf hij aan de Leidse faculteit W&N een cursus over automatische analyse van natuurlijke taal, waar ik als enige letterenstudent aan deelnam. Hoewel ik afstudeerde in de theoretische taalkunde, was mijn eerste echte baan in de computertaalkunde.

5 Piet Paardekooper (*1920). Taalkundige en taalpoliticus, nachtmerrie voor generaties Belgische studenten die hij verbood dialect te spreken. Auteur van de onvolprezen "Beknopte ABN-syntaksis", een onuitputtelijke bron van eigenzinnige en originele observaties over de zinsbouw van het Nederlands.

top vijf van onbestaanbare zaken

mark de haan

1 Een Partij voor de Dieren die, hoewel slechts de mens met het stemrecht is uitgerust, twee zetels weet te veroveren. Het is te hopen dat de afgevaardigden hun werkomgeving op een hygienische manier afbakenen.

2 Struikelen over lucht en dan mis vallen.

3 Een top5, waarvan het aantal delen bij elkaar opgeteld niet vijf bedraagt: het enige getal dat voor een dergelijke top in aanmerking zou moeten komen.

4 Een Nederland dat tamelijk massaal SP stemt en weigert te geloven dat wanneer we alles gelijk verdelen, behalve de minima (die overigens niet alleen wat betreft geld weinig bedeeld zijn), ook Maxima arm zal worden. (Dit punt hoort eigenlijk onder twee, maar wordt misplaatst met het oog op de verdeling.)

5 Een man, werkzaam bij de HTM, van wie men – zijn salaris in ogenschouw genomen – in alle redelijkheid zou moeten kunnen verwachten dat hij doet waarvoor hij is aangenomen.

top vijf van lullige opmerkingen tegen ondergetekende

marleen hogendoorn

Wegens privacyredenen is alleen de eerste letter van de naam weergegeven

1 Ex-vriendje G., als ik hem vraag over mijn figuur: “Jij bent niet dik, maar jij bent een robuuste Rubensvrouw.”

2 Studiegenoot J., als ik tijdens een college met vriendin L. hard aan het lachen ben: “Dat gedrag hoort meer thuis op de MAVO!”

3 Docente A., nadat ik mijn eigen visie heb gegeven over een morfologische theorie: “Leuk geprobeerd⋯”

4 Studiegenoot R., tijdens een verschil van mening over de volgordes van onze presentaties: “Dus omdat jij tieten hebt, denk je dat je als eerste mag?”

5 Wederom ex G., zo out of the blue als we op straat lopen: “Met jou kan je zo lekker showen”.

passie en een termoskan

coen van beelen

Het was vijf jaar geleden dat z'n vrouw overleed, en sinds die tijd had Arne Broeks geen andere vrouw meer in bed gehad. Ook niet had hij met een vrouw in een ander bed gelegen, nee, voor Arne Broeks golden de huwelijksvoorwaarden ook nadat de dood de wegen van twee geliefden scheidde. Arne was achtentwintig toen hij 's morgens zijn vrouw levenloos in bed aantrof. Hij had de gordijnen naar de muur geschoven, zo hard dat het leek alsof ze zouden scheuren, en de ramen geopend. Hij had diep ingeademd, zijn ogen wat dichtgeknepen vanwege het zonlicht. Ja, hij had het geluk opgesnoven die morgen, het was zo tastbaar dat het leek alsof het in dezelfde kamer was. Hij had een baan als docent Nederlands, een aanvaardbaar salaris, een mooi huis en bovenal had hij een zwangere vrouw. Liefde is de vermomming van het ongeluk, had zijn vader gezegd. Tot nu toe leek die voorspelling voor Arne niet te kloppen. Of het moest traag ongeluk zijn.

Het was die morgen, de morgen waarop Arne Broeks het geluk opsnoof, dat hij zich omdraaide van het raam en zijn vrouw wilde wekken. Maar zijn vrouw werd niet wakker. Roerloos lag ze onder de dekens, en even dacht Arne dat ze een spelletje met hem speelde. Arne hield niet van spelletjes spelen. Wie wil leven moet al teveel spellen spelen. Meer spellen maken het overzicht troebel, het leven vaag, en ze ondermijnen het geluk.

Arne trok de lakens van zijn vrouw. Daar lag ze, zijn mooie echtgenote. Als een prachtig gruwelijk proces had de dood die nacht de levende schoonheid bevochten. Het leven had verloren, maar de schoonheid had niet geweken, nog niet althans. Er lag een grauwe waas over haar heen. Arne boog zich voorover en legde zijn hoofd op haar buik. Het lichaam was koud. Een traan viel in haar navel, die even later overstroomde, waardoor als een zondvloed het vocht naar beneden vloeide. En terwijl Arne de geur van de dood opsnoof, bedacht hij zich dat de school moest worden afgebeld.

Vijf jaren waren verstreken sinds de dood van zijn vrouw, en het begin van zijn nieuwe leven. De dag na haar begrafenis was Arne naar zijn school gegaan en had er met leerlingen zinnen ontleed. Een paar dagen dacht hij dat hij altijd zinnen moest ontleden. Dat hij op de wereld was gezet om zinnen te ontleden. Het spel van zinnen ontleden kon blijven, vooral nu het leven zelf had vals gespeeld. Maar nadat Arne noodgedwongen van vijf dagen naar vier dagen per week was gegaan, en hij uiteindelijk alleen nog op dinsdag zinnen mocht ontleden, besloot het schoolbestuur dat het beter was Arne Broeks naar huis te sturen.

Arne zwoer vrouwen af, behalve zijn eigen vrouw, en zorgde dat hij zo min mogelijk in contact kwam met vrouwen. Soms belde zijn buurvrouw aan met de vraag of hij ook de krant niet had ontvangen die dag. Dan excuseerde hij zich en deed de deur dicht. Het abonnement op de krant was vanzelf opgezegd toen hij niet meer betaalde, net zoals het internet en diverse tijdschriften waar zijn vrouw op geabonneerd was. Wat dat betreft waren er eenvoudige, zelfs handige regels. Wanneer je het leven zo min mogelijk van jezelf liet horen, liet het leven zich ook steeds minder horen aan jou. Zo duidelijk waren de regels voor Arne, en het kostte hem steeds minder moeite zich eraan te houden.

De dagen zagen er steeds meer hetzelfde uit. 's Morgens schoof hij de gordijnen opzij en deed het raam open. Hij probeerde elke dag nog het geluk op te snuiven, maar er was niets om op te snuiven. Daarna knielde hij neer op de plek waar hij neergeknield had de morgen dat hij zijn vrouw vond. Soms leek hij nog haar lichaam te voelen en haar te horen ademen. Maar die illusie duurde ook steeds korter. Arne's lijdensweg duurde steeds langer, naarmate de tijd vorderde. Hij las boeken zonder dat de tekst tot hem doordrong, en televisieprogramma's keek hij omdat hij wist wanneer ze stopten, en dat vervolgens dan ook deden. Arne ging van de eindigheid van dingen houden. Van het weten wanneer iets ten einde loopt, van de zekerheid dat iets stopt, of je het wilt of niet.

De dood van zijn vrouw werd het begin van zijn passie voor de eindigheid. Elke dag knipte hij de overlijdensadvertenties uit en hing die op in zijn slaapkamer. Die van zijn vrouw had hij op haar hoofdkussen genaaid. Het kussen dat hij niet had gewassen sinds de dag dat

het dode hoofd van zijn vrouw erop had gelegen. Af en toe rook hij eraan. Hij probeerde de dood te ruiken, en soms dacht hij dat het lukte, heel even. De dood ruikt eigenlijk naar niets, misschien wel naar het leven.
's Avonds, wanneer de dag ten einde liep, ging hij regelmatig naar plaatsen aan de kust. Daar waar rivieren eindigden in de zee, en het water doorliep tot aan de horizon, las hij poëzie en dronk hij thee. Mensen die langs zouden lopen zouden denken dat hij lang niet had gedronken, zo gulzig dronk hij uit de drinkbeker. De thee nam hij mee in een thermosfles waar zijn vrouw haar naam op had geschreven. Wanneer hij in het donker in het zand zat, prevelde hij soms zachtjes de naam van zijn vrouw. Als een gebed, als een bezwering. Maar van wat wist hij niet.
Het waren ook die avonden waarop hij met zichzelf sprak. Hij discussieerde dan met zichzelf over de laatste politieke ontwikkelingen, en over wat hij de volgende dag zou gaan eten. Meestal was hij het oneens met zichzelf, waardoor hij vaak niets at. Op een dag schreef hij de naam van zijn vrouw op het aanrecht. Sindsdien bleef hij elke dag staan bij het aanrecht en kuste de naam. Later deed hij dat ook zo met de bank, met de tafel en met het schilderij boven de televisie. Zo liep hij door het huis, terwijl hij overal stilstond, een voorwerp kuste en de naam van zijn vrouw opzegde, tientallen keren, als een telefoonnummer dat je steeds opzegt om het niet te vergeten.
Zo leefde Arne Broeks, vijf jaar na het overlijden van zijn vrouw. Af en toe dacht hij aan zijn vader, en aan wat hij had gezegd. Hadden de mensen maar meer naar zijn vader geluisterd, dacht Arne vaak. Soms liep hij door een drukke winkelstraat en riep dan: 'luister naar mijn vader, stervelingen, alleen dan worden jullie behoed voor het kwade, voor het ongeluk.' De mensen keken hem dan aan en liepen vervolgens door, vaak arm in arm met hun geliefde, hun levenspartner, vooralsnog.
Een lijdensweg had Arne die vijf jaar wel eens genoemd. Hij had dat ook opgeschreven op het koffiezetapparaat. 'Lijdensweg' stond er op het zwarte apparaat. Ook daar bleef hij stilstaan, zei vijf keer het woord lijdensweg en liep vervolgens naar het schilderij boven de televisie.
De overlijdensadvertentie van zijn vrouw had hij inmiddels eindeloos gekopieerd. Er pasten er precies drie op één a4'tje. Zorgvuldig had hij alle advertenties uitgeknipt, en ze stuk voor stuk op het hoofdkussen van zijn vrouw genaaid. Na het hoofdkussen was hij begonnen aan het dekbedovertrek, en uiteindelijk naaide hij ook de sprei vol met de advertenties. Arne Broeks sliep op de dood.

Op een dag besloot hij dat ook zijn lijdensweg moest eindigen. De passie zelf moest eindigen. Niemand ging hem daarbij helpen wist hij, hij moest het alleen doen, zoals hij eigenlijk alles alleen had gedaan. Hoewel hij elke nacht op de dood sliep, was de dood ver weg. Elke nacht probeerde hij de dood op te snuiven, maar alles wat hij opsnoof was oude inkt en stof. Ook dat kon de dood zijn, maar zeker weten deed hij het niet. Zijn vrouw had niet naar oude inkt en stof geroken. Maar misschien was zijn vrouw dan ook wel helemaal niet dood. Misschien had iedereen zich al die jaren vergist, berustte alle rouw op een grote vergissing. Men moest oude inkt en stof vrezen, geen lijkvocht. Weer dacht Arne terug aan zijn vader. Hij had ook ooit eens gezegd 'stof zijt ge, en tot stof zult ge wederkeren.' Had die oude man toch gelijk, dacht Arne. En ook dat had zijn vader ooit eens gezegd. 'Ooit zul je denken: ja, die ouwe had toch gelijk,' had hij toen gezegd.
Of de dood nu oude inkt en stof was of niet, de lijdensweg van Arne moest eindigen. Zoals alles moest eindigen, en bij Arne het liefst zo snel mogelijk, zo moest ook zijn lijdensweg eindigen. Het had eigenlijk nog veel te lang geduurd. Hij was traag geweest. Toen wist Arne het, als een plotselinge ingeving, een onverklaarbaar motief om op zwart te gokken bij een spel roulette: Arne was zijn eigen ongeluk geweest. Hij had al die jaren de vermomming niet herkend. Elke morgen had hij het aangekeken in de spiegel, zich afvragend of hij het die dag zou ontmoeten. Elke dag was een zoektocht naar het ongeluk geweest, bewust of onbewust, maar het was het geweest. En al die tijd was hij het zelf. Het ongeluk had geen betere vermomming kunnen kiezen.
Vijf jaar na het overlijden van zijn vrouw vond Arne Broeks dat zijn lijdensweg teneinde moest zijn en dat hij de mens van het ongeluk moest bevrijden. Hij moest zijn eigen dood bewerkstelligen en zo het ongeluk, zichzelf, bestrijden. Dit was de enige manier om de mensheid te kunnen redden van hun tragische lot. Hierdoor zou zijn vader het respect krijgen wat hij

Elke dag was een zoektocht naar het

• • • • •

verdiende. Men zou niet meer doorlopen in een winkelstraat, maar in hem geloven, hem zelfs aanbidden. Hij, de bestrijder van het ongeluk en de redder van de mens.
Arne besloot dat het redden van de mens niet langer op zich kon laten wachten. Hij moest het ongeluk nu bestrijden. In de stad kocht hij een wit laken, een naald en een klosje garen. Hij probeerde zo snel mogelijk weer thuis te zijn. Het ongeluk moest snel en onopvallend handelen, net als het geluk, dat moest ook niet al te lang blijven. Thuisgekomen zette hij al zijn meubels aan de kant en creëerde zo een grote lege plek op de vloer, groot genoeg om gespreid te kunnen liggen. Toen hij daarmee klaar was voelde hij dat hij honger had, en besloot hij dat het ongeluk nog wel wat kon eten. Je moest jezelf niet bestrijden met een lege maag, dat zou naïef zijn. In de keuken pakte hij wat brood en hij schonk een glas wijn in voor het ongeluk. Hij at en dronk, het smaakte hem goed.
Toen het avond was geworden liep hij naar zijn slaapkamer. Nog een keer knielde hij op de grond neer, op de plek waar hij vijf jaar daarvoor ook had neergeknield. Terwijl hij daar dacht aan oude inkt en stof, leek het even of hij zijn vrouw zag liggen, met een glimlach op haar mond. Hij zocht naar tranen maar vond ze niet. Daarom stond hij op, kuste de overlijdensadvertenties vaarwel en dacht aan die van zichzelf. Zelf had hij hem niet geschreven, dat mochten andere mensen doen als ze wilden. Het liefst zou hij meerdere advertenties hebben, vier bijvoorbeeld, de dood van het ongeluk kon niet uitgebreid genoeg worden gememoreerd.
Beneden gekomen deed hij alle deuren en ramen dicht. Met tape plakte hij alle gaten en kieren af. Vervolgens zette hij alle gaspitten vol open. Toen dat gedaan was maakte hij zijn laatste rondje door het huis. Het was donker en hij kon met moeite de namen lezen op de verschillende plaatsen in het huis. Het ongeluk wist de naam van zijn vrouw uit het hoofd en zei deze een aantal keer. Terwijl het gas langzaam de kamer vulde kleedde hij zich uit en ging hij in het midden van de open plek in de kamer staan. Hij pakte het laken dat hij die middag had gekocht, de naald en het garen en maakte zo een wit gewaad. Bij zijn rechterzij stikte hij het laken aan elkaar. Halverwege schoot hij uit waardoor hij in zijn zij prikte en er bloed uitkwam dat het sneeuwwitte laken bevlekte. Arne glimlachte even en ging toen door met stikken. Toen hij klaar was legde hij alles aan de kant en ging op de grond liggen. Zijn benen hield hij recht naast elkaar en zijn armen gespreid, loodrecht op zijn romp. Zo lag het ongeluk daar op de grond, op zijn eigen einde te wachten. Hij merkte hoe de zuurstof steeds meer plaats begon te maken voor het gas. Het ademen werd lastiger. Na een tijdje zo op het hout van het parket te hebben gelegen kwam het einde steeds dichterbij. Het was aardedonker in het huis. Arne Broeks voelde vijf jaar na het overlijden van zijn vrouw dat zijn einde naderde. Links van hem stond zijn computer, rechts van hem de televisie. Hij keek naar boven en zag daar het schilderij hangen. Er was een heuvel afgebeeld, meer niet. Toen ineens, heel helder, zag hij de naam van zijn vrouw staan, alsof er een lamp scheen op alleen die letters. Of beeldde hij het zich in? Zachtjes, maar steeds wat harder zei hij de naam, totdat hij die naam uiteindelijk met zijn laatste adem door het huis schreeuwde: Toen liet hij zijn hoofd zakken en wist dat het volbracht was. Hij wilde naar zijn vader toe. Terwijl het roerloze ongeluk op het hout lag, echode de naam van zijn vrouw nog zachtjes door de kamer:
Fortunia, Fortunia, Fortunia.

ongeluk geweest, bewust of onbewust

● ● ● ● ●

vijf

Vijf uur ’s ochtends,
Het uur van de brallende student,
Lallend over straat, studeren ontwend.
Tentamens zijn zorgen voor overmorgen,
>Vijf koppen koffie···<
Oh getal van het net-niet halen van je tentamen,
Ondergeschikt aan zes op de dobbelsteen,
Onderaan in elke top-vijf, ver onder één,
Maar reden tot feest bij het vieren van een lustrum.
Vijf, getal van het volmaakte pentagram.
Jij bent het aantal vingers aan mijn hand,
waarmee ik –volgens de typcursus- mijn inbox ontdoe van spam,
en op jou van de vijfde maand: vrijheid voor het hele land.
>Vijf dagen tot het weekend···<

fleur keupink

een vijfde zondag in maart

Gulzig
als een groot OB
absorberen 16 miljoen
met factor 5 besmeerde dijken
de eerste stralen zon
Onder luid gejuich
origamiet de zon
de laatste restjes kou
in onwerkelijke vormen
Kukidenterend - een van ons heeft een kunstgebit
schieten duizend chromen kunstheupen
vrolijk in bloei
rollateren stroef naar de vaste stek
- mijn zoon komt nooit
En Beta, vers van stal
herinnert een getuinbroekte kleuter
- mama, mama
met een dampende portie puur natuur
aan zijn wekelijkse
Ko de Boswachter uur

adonis universaliß

• • • • •

top vijf van misplaatste modelnamen van auto's die (ooit) in Nederland zijn geleverd

andrew mason

Carisma 1

De auto gepersonifieerd. Hoe Mitsubishi een dergelijk fantasieloos model kon voorzien van een naam die een eigenschap aangeeft die bij de auto compleet ontbreekt, is een raadsel.

Prima 2

Polen staat in de regel niet bekend om zijn kwaliteitsproducten. De Poolse autofabrikant FSO vormt daarop geen uitzondering. Een verre-van-prima-voertuig en eigenlijk alleen maar een alternatief voor lopen. In de regen.

Feeling 3

In 1993 moest een handvol - waarschijnlijk doodongelukkige - dealers het nieuwste en enige model van de Chinese autofabrikant Yue Loung zien te verkopen. Wat voor een gevoel de auto moest geven is de pers en allebei de kopers (het kunnen er ook drie of vier geweest zijn) nooit duidelijk geworden.

Picanto 4

Een lekkere snack, geen lekkere auto. Hetzelfde probleem als Fiat (zie hieronder, nummer vijf in de lijst): een auto dient bij voorkeur niet te worden vernoemd naar iets eetbaars. Helemaal niet als de eigenschappen van beiden zo erg van elkaar verschillen.

Croma 5

Het is een open deur, maar: 'houd je van auto's, rijd je in Croma' is nooit door Fiat Nederland als slogan gebruikt. Zegt dat dan iets over de creativiteit van de reclamemensen of juist over de auto zélf? De Croma kwam voort uit een gezamenlijk project van vier autofabrikanten. Twee daarvan zegden de samenwerking later op, met hen boterde het blijkbaar niet zo goed.

quinten v.

Zijn naam was Quinten Veelvoud

Hij hield niet zo van spelling

Wat hem betreft, mocht elk

Taaladvies zo op de helling

De d'tjes en de t'tjes

Die nam hij niet zo nauw

Hij schreef zoals hij praatte

En deed wat of hij wou

Als iemand hem verbeterde

Zei hij: 'Dat sei ik toch'

'Mijn ken het niet feel schelen

Want jullie ferstaan me nog'

Zijn naam was Quinten Veelvoud

Hij was een Amsterdammer

En achternaamtechnisch gezien

Was dat behoorlijk jammer

robert van ruiten

auto – ongeluk

De auto bereed de weg met een adolescent achter het stuur
Gevaarlijk
Het grote licht bescheen de bomen in de verte en radiogeluiden
Te hard
Met een te hoog percentage in het bloed schoot langs de scherven op het asfalt met de claxon als achtergrondgeluid

De ogen wenden aan het grote licht
Nog niet op de bijeenkomst

Hem was de kortste weg beloofd
Toen werd het licht gedoofd

omikni de rove

top vijf van niet bezochte plaatsen

eep francken

1. Bommel
2. Greonterp
3. Illiers
4. Rangkasbetoeng
5. Macao

vijf in de poëzie

marco goud

Niet zo lang geleden ontving ik een e-mail van de redactie van dit blad om iets te schrijven over het thema 'vijf'. Een merkwaardig, maar uitdagend verzoek. Ik bedacht al snel dat ik niet een top vijf van favoriete schrijvers of zoiets wilde opstellen, maar liever een stukje zou schrijven over het getal vijf in de poëzie. Uiteraard moest ik meteen denken aan de Vijftigers en aan de beroemde bloemlezing Vijf 5-tigers van Gerrit Kouwenaar. Bij het doornemen van mijn boekenkast vielen mij meer dichtbundels op met daarin het getal vijf: Pierre Kemps Vijf families en één poederblauw, Vijf vuurstenen van Ida Gerhardt, Vijf gedichten van Dante Gabriel Rossetti (vertaald door Boutens), Vijf gedichten van Ed. Hoornik en Vijf gedichten van Chr. J. van Geel. En zo kan ik nog wel even doorgaan! Ook valt te denken aan gedichtenreeksen, zoals 'Vijf sonnetten voor K.' van C.O. Jellema of J.H. Leopolds 'Voor 5 december'. Maar interessanter dan inventariseren is het te kijken naar een gedicht zelf waarin het getal 'vijf' een rol speelt. Zo stuitte ik op dit kwatrijn van J.C. Bloem:

inscriptie

Voor het monument op de Grebbeberg
Vijf dagen – en de vrijheid ging verloren.
Vijf jaren – en eerst toen werd zij herboren.
Zo moeizaam triomfeert gerechtigheid.
Aan dit besef zij deze grond gewijd.

Bloem nam dit gedicht op in de afdeling 'Verspreide verzen' in zijn Verzamelde gedichten. Zoals uit de ondertitel blijkt, schreef hij het voor het monument op de Grebbeberg. Uiteraard doelt Bloem met 'vijf dagen' op de dagen waarin het Nederlandse leger zich verzette tegen de Duitse bezetter en met 'vijf jaren' op de Tweede Wereldoorlog. Niet alleen is het getal 'vijf' opvallend vanwege de herhaling en de positie vooraan de versregel, ook komt de ij-klank uit dit woord meer dan eens terug in het kwatrijn. Bloem schreef het gedicht op verzoek van het gemeentebestuur van Rhenen. Het werd gebeiteld in steen op het monument op de Grebbeberg ter herdenking van de oorlogsslachtoffers en werd onthuld op 4 mei 1953. Het monument kwam tot stand door een inzamelactie van centen (voor dit verhaal zouden stuivers nog mooier zijn geweest!). Het gemeentebestuur wilde graag dat Bloem daarnaar verwees in zijn gedicht, maar vanzelfsprekend trok de dichter zich daar niets van aan. Wie het gedicht in steen wil bekijken kan naar het monument op de Grebbeberg gaan of een virtueel kijkje nemen op de website http://www.grebbeberg.nl/bibliotheek/data/art00105.html.

Bloems inscriptie is een van de vele voorbeelden van gedichten die te vinden zijn in de openbare ruimte. Momenteel geef ik in Leiden een mastercursus 'Poëzie op straat', waarin studenten onderzoek doen naar dit soort gedichten en poëzieprojecten verspreid in Nederland en Vlaanderen. Ik noem ten slotte vijf (!) voorbeelden daarvan: de Beurs van Berlage met gedichten van Albert Verwey, de Leidse muurgedichten, de Stenen Strofen in Bergen op Zoom, de glazen wand De Transparant in Scheveningen (met gedichten van dichters als Kouwenaar, Kopland en Hella Haasse) en de stadsgedichten van Tom Lanoye en Ramsey Nasr in Antwerpen. Poëzie is niet alleen geschreven voor de elite, maar ook voor een breed publiek dat dagelijks langs monumenten, pleinen en muren trekt waarop gedichten zijn te zien. Ook zonder dat daarin het getal 'vijf' is verwerkt zijn deze teksten interessant genoeg om te lezen en nader te bestuderen!

top vijf van ‘beste’ campagnestrategieën tijdens de afgelopen verkiezingen···

martijn wackers

1

Rita Verdonk heeft het niet zo op windenergie, want die kan een gezellig avondje thuis op de bank zomaar verpesten: “···zit je net lekker Baantjer te kijken, valt halverwege de televisie uit!” Ja hoor Rita, chocolade komt ook rechtstreeks uit paarse koeien.

2

Een pruilende Woutertje Bos steekt zijn vinger op: “Juffrouw, Maxime, Jan-Petertje en Rietje plagen me de hele tijd zo!” Terwijl een grinnikende Maxime twee vingers achter Woutertjes hoofd opsteekt, gooit Jan-Petertje nog wat (schaarse) olie op het vuur: “Maar Woutertje wil niet zeggen wat voor spelletje hij wil spelen. En hij zit de hele tijd maar te draaien op zijn stoel!”

3

Gewilde bachelor Mark Rutte van de VVD zit in een hip tv-programma op de bank te kijken naar videofilmpjes waarin vrouwen vertellen wel een date met hem te willen. Een knappe brunette verschijnt op het scherm. Rutte gaat er eens goed voor zitten. “Met Mark Rutte zou ik wel eens een beschuitje willen eten,” zegt ze. Rutte kleurt een beetje rood. Dat komt mooi uit, denkt hij, want ik eet ’s ochtends graag een beschuitje. ’s Middags ook wel eigenlijk. Met een ruk wordt Rutte echter uit zijn beschuitoverpeinzingen gewekt: “En als ik ‘m dan heb, gebruik ik ‘m als opstapje naar Wouter Bos, want die vind ik eigenlijk veel leuker!” Jammer, Mark.

4

Voor de metaforofiel weer genoeg te smullen de afgelopen verkiezingscampagne.Vooral rampen en oorlogen uit het verleden bleken weer gewild materiaal voor smaakvolle vergelijkingen. Haalde Geert Wilders de lieslaarzen vast uit de kast met zijn ‘tsunami van islamisering’, van Marco Pastors moeten we onze fietsen maar weer extra goed op slot gaan zetten. De opkomst van de islam lijkt volgens hem namelijk net op het opruk-kende nazisme in de jaren dertig. Aan genuanceerde vergelijkingen dus geen gebrek.

5

Opnieuw IJzeren Rita in deze top 5. Ze blijkt echter toch een sociale kant te hebben: “Als Jan Marijnissen een dezer dagen onder de tram loopt, dan is de SP nergens meer.”

een slecht rijmend geheel

Er is een vrijpartij
U kunt er niet op stemmen, zij ontstaat spontaan
Als twee geliefden innig elkaar omhelzen gaan

Er zijn twee deuren
De eerste leidt naar binnen, de tweede naar de straat
Maar niemand komt naar buiten, die hier naar binnen gaat

Er zijn drie dichteressen, alle drie rijmen zij net zo beroerd als dit gedicht
En ze stinken naar verrot tandvlees, wanneer ze huilen naar het maanlicht

Er zijn vier naïeve wezens die alles beamen wat ik schrijf
En er is de onbekende, dat is nummer vijf

omikni de rove

Groet mij in al je zinnen
Opdat ik je herken
Verwijs naar me vijf woorden
En verstop je blik op mij
In een enk’le letter
Noem mijn naam in codes
Die ik in handomdraaien
Ontcijferen kan
Jaag me na met schrift en teken
Doe het zacht en luidop
Maar laat ze anderen ontgaan
Laat het onuitlegbaar zijn
Zodat ik de enige ben die je ziet
Zonder het te bevatten
Maak me medeplichtig
Smeed complotten
Zweer nochtans samen
met mij

caryn ’t hart

Groet mij in al je zinnen
Opdat ik je herken
Verwijs naar me vijf woorden
En verstop je blik op mij
In een enk’le letter
Noem mijn naam in codes
Die ik in handomdraaien
Ontcijferen kan
Jaag me na met schrift en teken
Doe het zacht en luidop
Maar laat ze anderen ontgaan
Laat het onuitlegbaar zijn
Zodat ik de enige ben die je ziet
Zonder het te bevatten
Maak me medeplichtig
Smeed complotten
Zweer nochtans samen
met mij

caryn ’t hart

bezoek onze website
www.nnpleiden.nl

top vijf voorbeelden van goed spreken

jaap de jong

Je hebt meestal binnen 20 seconden door dat je met een slaapverwekkende en oninspirerende spreker te maken hebt. Maar waaraan herken je een goede spreker? Vijf tips.

1 Toon dat je plezier hebt in het contact maken met je publiek: gebruik humor, anticipaties en vragen.

2 Geef al in de inleiding het gevoel dat je verhaal verrassend, boeiend, relevant en urgent is.

3 Bied de luisteraar met een aantrekkelijke partitio houvast: geen schoolse inhoudsopgave op Powerpoint, maar een gemotiveerde indeling van je verhaal, inclusief een prikkelend punt.

4 Beperk het aantal belangrijke punten in je verhaal en maak die stuk voor stuk voldoende concreet met een voorbeeld, anekdote, evidentie of illustratie.

5 Laat je verhaal niet als een nachtkaars uitgaan, maar geef een pittige samenvatting van je boodschap en koppel die aan je publiek met een stilistisch surplus van humor, metaforen, vragen, herhalingsfiguren en andere vormen van intensiverende taal.

Achteraf gezien kan ik niet begrijpen dat wij Slats' bedrog niet eerder doorzagen. De waanzin, zijn buien van razernij, de constante paranoia waarmee hij ons op de proef stelde en zijn glasharde hypocrisie; het kon niet anders dan dat we hét wilden geloven.
Bicker zei laatst nog dat het begon met de voorspellingen, maar ik denk dat de gebeurtenissen veel verder teruggaan. Helemaal terug naar het begin om precies te zijn: het hospiteren van Stefan Slats. Met het promoveren van onze gerespecteerde bioloog Zuidveldt kwam er een kamer op onze verdieping vrij. Zuidveldt, geen kwaad woord over zijn sociale vaardigheden, was gewoon oersaai. Als piepjonge tweedejaars wilden we wel wat meer dan alleen toepavondjes op de dinsdag. Samen met Bicker sprak ik af om de actie in huis te halen.
Stefan Slats overdonderde ons direct met zijn overweldigende voorkomen: dof, steenkoolzwart haar tot op de schouders met daartussenin een gezicht met smalle jukbeenderen en ogen die zo doordringend waren, dat je gedwongen was na twee seconden weg te kijken. Later, toen Slats al lang en breed gesetteld was, bekroop mij vaak het gevoel dat die ogen je nog steeds aanstaarden als hij met de rug naar je toe voor het altaar stond.
Van het introductiegesprek dat we toen hadden in de fusie

• • • • •

leviathan, deel I

alex van egmond

numero deus impare gaudet – vergilius

kon ik mij na afloop bijna niets meer herinneren dan: "···Tweedejaars···iets met wereldreligie···Catena···uitwonend". Als Slats sprak leek het alsof het straatgeluid in de achtergrond werd weggedraaid, en hij eerst geruisloos lucht liet stromen door zijn halfgeopende lippen alvorens zijn zin uit te spreken.
"Heren", zei hij, "ik beschouw dit gesprek als bevredigend. Zaterdag trek ik in". En met die aankondiging, die niet eens arrogant overkwam op ons, vertrok Slats zonder groeten.
"Vreemde kerel", zei ik om de minutenlange stilte na zijn vertrek te doorbreken.
"Wat wil je", antwoordde Bicker, "hij zit bij Catena".
"Die gast moeten we hebben. Zeker weten".
"Zeg de rest van de hospiteerafspraken maar af", zei Bicker en rekte zich met een glimlach uit.
Die zaterdag trok Slats inderdaad in. Hij had niet meer bij zich dan twee koffers en een sporttas met boeken. Ik leende hem een wankele stoel en een oud matras waar ik toch niets meer aan had. Vragen naar het ontbreken van meubilair deed ie af met cryptische antwoorden als: "De heerser waakt over mij. Ik kom niets tekort".
Familie of vrienden had hij niet: nooit nam hij iemand mee naar huis of sprak hij over zijn ouders. Zelfs zijn activiteiten op de faculteit of bij Catena bleven voor ons verborgen. Toch beleefden Bicker en ik een geweldige tijd. Een wonderlijke tijd.
Slats nam ons mee naar de duistere krochten van de stad. Verlaten fabriekspanden, donkere steegjes en stille begraafplaatsen. De meest fantastische verhalen kon hij vertellen over alle plekken die we aandeden. Feit en fantasie vermengden zich bij hem. Helemaal als hij aangeschoten was, want het sterke vocht vergezelde ons waar we maar gingen. Vaak vertrokken we te voet om elf uur 's avonds om vervolgens niet terug te keren voor het ochtendgloren. Ontelbare zonsopgangen hebben we gezien.
Op één van die nachten, zo kan ik mij nog herinneren, zei ie tegen mij toen ik klaarstond om een muur te beklimmen (Bicker was al over): "Vertrouw je mij?"
"Tuurlijk", zei ik en wilde Bicker volgen over de muur die toegang verschafte tot de Leidse Hortus. Maar Slats greep mijn schouder. "Meen je dat? Geloof je echt in mij?" Zijn ogen stonden groot en zijn greep leek meer op de laatste handdruk van een stervende. Met een jolig antwoord kon ik niet wegkomen. De verhalen van Slats nam ik met een flinke korrel zout, zo ook deze vreemde vraag. Ik antwoordde met een zo serieus mogelijk klinkend 'ja'.
Hij bleef me aanstaren met zijn doorzichtig blauwe ogen. "Komen jullie nog, laffe honden!", schreeuwde Bicker van de andere zijde. "Ssttt", siste ik.
"Je mag best weten dat ik jullie vertrouw", zei Slats resoluut. Hij liet mijn schouder los en begon tegen de muur te klimmen. Stukjes gruis daalden neer.
Dit voorval was ik toen snel vergeten, maar nu kan ik zeggen dat het tekenend was voor die periode.
Er begonnen dingen te veranderen op onze verdieping. Sluipend bracht Slats zijn zwarte wereldvisie aan op de deuren en wanden van de gang, wc en fusie. Ging je 's ochtends even pissen, kwam je erachter dat het plafond die nacht diepzwart gesausd was. De Gammageur overtroefde de urinegeur, dat was het enige voordeel. Een paar dagen later deed ie de rest, waardoor een bezoek aan de donkere kamer een geheel andere betekenis kreeg.
We grapten om zijn knutseldrang maar voor Slats was het allemaal hyperserieus. Zijn handigheid verbaasde ons keer op keer, soms meer dan mij lief was. De salontafel in de huiskamer was mijn favoriete meubel. Het tafelblad was een landschap van ontelbare kringen van bierglazen en brandvlekken van ongelukjes. De tafel had meer emotionele dan praktische waarde, maar zo gaat dat altijd met herinneringen aan plezierige gebeurtenissen.
Na een weekend bij mijn ouders – wasje doen, bunkeren – kwam ik op maandagochtend thuis, om uit te vinden dat het object van mijn emotioneel geladen herinneringen verdwenen was. In plaats van mijn dierbare, versleten salontafel stond er een ding op poten met de hoogte van een salontafel, maar met een ongewoon tafelblad. Ik kon het eerst niet goed thuisbren-

gen maar het had de vorm van een ster, allright. Een ster met vijf hoeken. Er lag een vuistdik boek in het middelpunt van de ster.
"Mooi hè, je noemt het een pentagram". Stefan Slats grijnsde mij toe vanuit de deuropening.
"Hum", was alles dat ik kon zeggen en ik kropte mijn woede op. Slats liep naar de tafel, streelde het tafelblad en raapte het boek op. Hij klemde het onder zijn oksel en ging terug naar zijn kamer. 'The Satanic Rituals' las ik vluchtig toen hij voorbij ijlde.
Diezelfde maandag nog sprak ik Bicker op de faculteit aan. Het gedrag van onze Catena-kamergenoot, en dan vooral zijn verbouwingsdrift, begon mij te irriteren. Ging hij nu niet te ver? Bicker vond het allemaal niet zo kwaadaardig maar om mij gerust te stellen, wilde hij wel even praten. De kwestie werd 's avonds rond de pentagramtafel besproken bij het sinistere licht van vijf waxinelichtjes (Slats wist wel een sfeertje te creëren waarin wij ons toch wat ongemakkelijk zouden voelen).
Het gesprek dat volgde had iets gekunstelds, onnatuurlijks. Onzeker legde ik mijn probleem uit. Slats hoorde mijn verhaal onbewogen aan, waardoor ik een plaatsvervangend schaamtegevoel kreeg, en merkte dat ik steeds meer verbloemde wat ik eigenlijk had willen zeggen.
"Nou, ···eh, dat is wat ik kwijt wilde". De vlammetjes van de waxinelichtjes wakkerden. Verder bleef het stil. Slats zat nog steeds onbewogen en gaf geen reactie, alsof hij wachtte op meer. Bicker had alles aangehoord zonder zelf iets te zeggen, maar ook nu zat ie apathisch voor zich uit te staren. Ik voelde het misselijkmakende gevoel opkomen dat ik er helemaal alleen voor stond. Slats' doorbreking van de stilte kwam – vreemd genoeg – als een verlichting voor mij.
"Luister", zei hij en vertelde over zijn gave om in de toekomst te zien; hij wist allang van mijn twijfels (of ongelovigheid zoals hij het zelf zei) af. Het maakte niets uit. Ook de vergeving kon hij mij schenken. Hij vertelde verder over zijn inspirator Anton Szandor LaVey, de grondlegger van The Church of Satan

Hij zat daar met een grijns op z'n kaboutergezicht.

en degene die hem had ingewijd in de occulte wereld van het satanisme. Over de visioenen die hij doorkreeg van een nog hogere macht dan LaVey. Hij, Stefan Slats, was begiftigd met magische krachten en zijn werkelijke naam was eigenlijk Leviathan, de afstammeling van een middeleeuwse alchemist. Iedereen kon ingewijd worden in de geheimen van het occulte en delen in de onbegrensde macht, zo verzekerde Slats ons. "Geloof en moed zijn alles wat je nodig hebt", voegde hij eraan toe.
Ik keek naar Bicker. Hij zat daar met een grijns op z'n kaboutergezicht. Ik kon niet uitmaken of hij lachte om deze vertoning, of dat hij volledig in Slats' debiele verhaal geloofde. Ik nam daarom het heft in eigen handen: "Dit is onzin. Waardeloze shit die je loopt te vertellen. Je denkt toch niet dat ik nog in sprookjes geloof?" Slats reageerde met niet meer dan een minzaam glimlachje. "Ook al vallen sommige meubels van ellende uit elkaar hier, zonder toestemming of overleg kun je niet zomaar de boel aanpassen aan je satanische wensen!" Dat laatste vond ik zelf wel een goede vondst. Ik stond op om de fusie te verlaten en mijn woede elders te verwerken. "Ik moet nu voor mijn tentamen leren, de groeten".
"Een zeven", zei Slats.
"Wat?"
"Je haalt een zeven".
"O, wel ja joh, waarom niet gelijk een tien!"
"Nee, dat zul je krijgen voor je nota". Slats grijnsde. Bicker keek schaapachtig naar de waxinelichtjes. Weg hier, dacht ik, hier vandaan in godsnaam.
Ik leerde voor mijn tentamen en schreef in de verloren uurtjes aan mijn nota. Toch kon ik mij er niet daadwerkelijk toe zetten om goed te leren. De laatste woorden van Slats bleven door mijn grijze cellen malen. Een zeven was op zich reëel maar met die tien overspeelde Slats z'n hand. Ik merkte dat ik de nota in een roes schreef, zonder enige motivatie, alleen maar om het tegendeel te bewijzen. Van het huiselijk leven hield ik mij zoveel mogelijk afzijdig. Erg lastig was dat niet. Bicker en Slats waren sowieso bijna elke nacht op pad en overdag bracht ik mijn tijd door in de UB. De spaarzame momenten dat ik hen toch tegenkwam, bleef het onderwerp van gesprek beperkt tot futiliteiten. Slats' knutseldrang speelde niet meer op, zodat ik mij neerlegde bij de status quo. Zo gingen een aantal weken voorbij totdat ik mijn tentamencijfer terugkreeg. In het gradebook stond overduidelijk het cijfer zeven. Mijn keel werd droog. Dit kon hij onmogelijk voorzien. Het kon niet. Slats gokte maar raak en door stom toeval viel het rouletteballetje op het juiste nummer, zo hield ik mijzelf voor. Toch sliep ik een paar nachten slecht. Binnen drie dagen zou ik mijn nota ook terugkrijgen. Het was onmogelijk om een tien te halen, maar als···als. Hoe moest ik mijn huisgenoten onder ogen komen, als

• • • • •

alle voorspellingen toch zouden uitkomen? Mijn wereld zou instorten en ik zou gedwongen zijn, uit vernedering, om elders op kamers te gaan.
Mijn wereld stortte niet in, althans even leek dat wel zo. De docente was al erg vrolijk bij mijn binnenkomst. Toen ze de stapel nagekeken nota's in de zaal uitdeelde, liep het zweet langs mijn ruggengraat. Ze noemde mijn naam en de toon van haar stem sprak boekdelen. De goedbedoelde felicitaties van mijn studiegenoten kon ik niet aan. Ik snelde naar het toilet en braakte mijn maaginhoud in de porseleinen pot. O my God, dacht ik, dit is een bad trip. Een nachtmerrie. De rest van de colleges die ik die dag had, kon mij gestolen worden. Ik moest Slats spreken, en wel nu. Hoe flikte hij het om dit te voorspellen!?

● ● ● ● ●

top vijf van literaire figuren

roos van der lint

Addy van der Welcke (Louis Couperus, 'De boeken der kleine zielen') 1

Lien (Jan Wolkers, 'De walgvogel') 2

Thérèse Raquin (Emile Zola, 'Thérèse Raquin') 3

Gauvain (Benoîte Groult, 'Zout op mijn huid') 4

Clemens van de Wissel (W.F. Hermans, 'Uit talloos veel miljoenen') 5

top vijf van favoriete liefdesliedjes/lovesongs

ludo jongen

1 Alanis Morissette: "You owe me nothing in return" (van "Under rug swept")

2 Van Morrison: "Wavelength" (titelsong van gelijknamige elpee)

3 Klein orkest: "Even voor eeuwig" (van dubbelseedee "Alles")

4 Steve Miller Band: "Italian X Rays" (titelsong van gelijknamige elpee)

5 Rolling Stones: "Streets of love" (van "A bigger bang")

een aangeprate bekentenis

olivier van nooten

Eerst wil ik iets duidelijk maken: dit is niet makkelijk. Veel te lang draag ik een last, die naar ik aanneem, en hoop, een zeldzame is. Achter mijn opgewekte façade gist een duister geheim. En langzaam zuigt het me leeg. Ik loop al langer dan ik wil toegeven met mijn zielepijn, dit gemis onder mijn arm, als oud zweet prikkend in mijn okselhaar. Het wordt tijd dat ik het van me af schrijf. Dat ik jou er mee lastig val, is aan jou. Eigenlijk is dit privé. Lees dit niet.

Mijn favoriete boyband heeft nog niet bestaan. De zin staat nog maar net op lichtgevend papier, instinctief stuurt het mijn vinger naar delete. Een soort zelfbeschermingsmechanisme denk ik. Wat niet leest, wat niet deert. Wat niet eens bestaat. Nu kan ik er niet omheen. Ontkennen kan niet meer, en het stemt me rustig. Rustig? Merkwaardig. Wat een opluchting eigenlijk. Joh. Nu ik het een aantal keer over lees, komt het me absurd voor dat ik dit verzwegen heb. Het is er uit.

Mijn favoriete boyband heeft nog nooit bestaan. Het kan betekenen, dat ik als trouwe fan mijn tijd ver vooruit ben, maar waarschijnlijker is dat ik hopeloos achterloop. Ik zal je uitleggen waarom. Als ik de artiesten voor me zie, op een podium, of backstage, waar ik dan natuurlijk bij ben, zijn ze een optelsom van dode idolen. Of, nou, dood niet per se, maar wel van voor mijn tijd. Ik had dit ook voor mijn geboorte kunnen voelen. Als een oude bekende word ik uit verschillende hoeken begroet als ik de ruimte in loop. Ik smelt: Nat 'King' Cole glimlacht ontspannen, met een bovenlichaam gammel maar subtiel schuddend als een Thunderbird. Achteloos vloeien zijn vingers over de toetsen. Jimi is in slaap gevallen onder de vleugel, zijn gitaar in zijn armen als een knuffelbeer. Er moet toch een manier zijn, weg van hier. Het had me niet verbaasd als hij zou duimen. Ik baan me een weg door tostilucht, en ga naast John Lee Hooker op de versleten sofa zitten. Voorovergebogen tikt hij op zijn knieën, en slingert traag zijn zware hoofd heen en weer. Hij laat met zijn roestende stem de doffe vloer weer glimmen.

Af en toe roept hij met zijn ogen dicht iets naar Nat, die ieder idee nonchalant in zijn spel verwerkt. Hij zingt zacht over sterren en de maan. Zappa komt binnen: hij draagt een blad met grote glazen limonade, met parapluutjes. Of we zin hebben in augurken? Het lijkt me niet zo'n beste aanvulling, augurken voor bij de limo, maar neem toch. Ik weet dat Frank kan combineren. Hij zet het blad neer op de lage tafel tussen bank en piano, en loopt terug naar de deur. Stoicijns als een standbeeld verschuilt hij er zich achter. Nat kijkt even toe, steekt een sigaret op, en richt zich dan weer op de witte en zwarte klanken. Als een half uur later Dmitri Sjostakovitsj de kamer binnen wandelt, krijst Frank een onmenselijk koprol richting de bank. Met de hak van zijn slanglederen linkerlaars tikt hij de paraplubak om. Op slag rustig staat hij op, en pakt het enige nog volle glas limonade. 'Serieus nu, jongens' zegt hij. En de vijf artiesten beginnen te spelen.

Een goede boyband bestaat altijd uit vijf leden. Niet meer en niet minder; discussie hierover is bij voorbaat uitgesloten. Die paar trieste groepjes van een andere samenstelling, die het langer dan een dag wisten te uit te houden, hebben dit niet aan zichzelf te danken. Al het talent lag bij marketiers, managers en trendwatchers. De Jeugd Van Tegenwoordig bijvoorbeeld: castingburo. De luie smaakpa-

Hij laat met zijn roestende stem de

pillen van het grote publiek hebben ook hun aandeel in dit soort succes. Het moet maar eens gezegd. Vijf leden in een boyband is natuurlijk niet bij voorbaat een garantie voor goede muziek, maar het is wel een voorwaarde. Mede daarom moeten de Backstreet Boys dus absoluut stoppen nu Kevin uit de band is. Maar genoeg hierover.
De laatste keer dat ik ze zag, mijn vijf, zaten ze samen aan de ronde tafel. Aan die tafel speelden we eerder wel eens poker. Ook aten we er pannekoeken; een zweem van poedersuiker hing nog over de kamer. Een heftig gesprek viel stil toen ik binnen kwam. Een moment keken alle vijf me aan, waarna Dmitri zijn

doffe vloer weer glimmen.

brandschone bril begon te poetsen, Nat aandachtig zijn halve sigaret in de asbak drukte, en John droog kuchte. Jimi volgde een vlieg die ik niet zag. Er klopte iets niet, en dat was ik. ‘Wat zoek je hier?’ Frank keek me doordringend aan. ‘We hebben er genoeg van.’ Waarvan? Ik begreep het niet. Ik wilde op ze af lopen, maar zag mijn voet verdwijnen. Ze wilden rust. Dof klonken hun stemmen, ze zagen me niet meer. Ik was weg.

top vijf van smakeloze taaluitingen

marloes klop

Er zíjn van die frases in het Nederlands die bij een taalliefhebber (althans, bij deze) warme gevoelens van walging oproepen. U kent ze wel, de clichématigheden die sommige taalgebruikers te pas en te onpas als kant-en-klaar-taal paraat lijken te hebben. De ergste dooddoeners op een rijtje, met persoonlijk leed en/of toelichting ter illustratie:

1 “Dat gaat je niet in je kouwe kleren zitten” [Gehoord als reactie op een zeer diepgravende Freudiaanse analyse van mijn zielenroerselen waarop ik –vanzelfsprekend– hoopvol een even intellectuele begripsbeleving verwachtte].

2 “Je bent zo dichtbij, maar toch zo ver weg” [Gehoord na het beëindigen van een onsuccesvol ‘project’ (= betwijfelde relatie), hiermee alle resterende twijfel wegnemend].

3 “Dat is toch een stukje ···. (vul in: ‘onzekerheid’/ ’communicatie’/··· welk containerbegrip dan ook)” [Voornamelijk uitgesproken door mensen die denken een Zeer Inhoudelijke Visie tentoon te spreiden].

4 “Iets ‘een plekje geven’..” [Toepasbaar bij allerhande trauma].

5 “In principe···” [Maakt alle erna genoemde stellingen principieel oppervlakkig].

top vijf stokpaardjes

jaap goedegebuure

communicerende vaten

Er bestaat een verband tussen het wetenschappelijk vastgestelde `feit' dat het heelal steeds verder uitdijt en mijn overtuiging dat onze kennis per definitie bij de werkelijkheid achter moet blijven. Naarmate kennis verder oprukt, wijken de grenzen van het heelal terug.

kennst du das land?

Waar het goed is, is mijn vaderland, zeiden de oude Romeinen. Waar de wijnstok gedijt, wil ik zijn, zeg ik. Dus wel in Frankrijk, Spanje, Portugal, Italië, Californië en zo verder, maar niet in Schotland, IJsland, Finland, Rusland, Groenland en Vuurland. En in Nederland eigenlijk ook niet.

wijn en jenever

Zuid-Afrika kent een type calvinisten dat in geloofs- en andere zaken (predestinatieleer, individuele verantwoordelijkheid tegenover God, arbeidsethos) sterk verwant is aan de Nederlandse calvinisten. Geen wonder, ze zijn loten van dezelfde stam. Toch kun je ze gemakkelijk van elkaar onderscheiden, dankzij de nationale alcoholhoudende drank. Zij hebben de wijn, die luchthartig en lichtvoetig maakt. Wij moeten het doen met jenever, die de ziel onderdompelt in ach en wee en ons laat verzinken in dit zompig moeras.

babylon

Hoer M. kijkt elke man wellustig aan.
Haar hoofd vol rode en gele vlekken.
Ze is dik, ze heeft vijf nekken,
en onderkinnen, waarop haar hoofd moet staan.

Ze zal overal wel lekken.
Haar buik beschrijft een veel te ruime baan.
Wie zou bij háár nu binnengaan,
door háár zich 's ochtends laten wekken?

Van 's avonds laat tot 's ochtends vroeg
staat zij achter 'n roodverlichte ruit
gebruikers en toeristen te verleiden.
Althans, een poging tot, want beiden
prefereren toch de kroeg.
En zij – uit pure eenzaamheid – zet nog een spuit.

mark de haan

alles op de fiets

Geen mooiere sport dan het wielrennen, want dat is meer dan voetbal, kaatsen of Mens-erger-je-niet het leven zelf. Laat 150 mannen 250 kilometer hardfietsen en je krijgt een scenario dat vanzelf de beproefde ingrediënten van het tragische repertoire bevat: liefde, vriendschap, ontrouw, verraad, list, bedrog, koningsmoord, diep vallen en toch weer opstaan, de eerste die de laatste zal zijn, en zo verder.

terugkerend ongenoegen

Alles kan ik verdragen, het opkruipen van naveltruitjes, vettige baseballcaps, een onderlip met een pas gezette piercing kan ik met droge ogen zien bloeden, daar ben ik werkelijk hard in. Maar behaarde benen onder een te lange korte broek eind maart tijdens college, eng wit nog, en daaronder witte sokken, nee.

iets wat gaande is

Want daar zitten de zonen en dochters niet gezien
In een vernauwde ruimte met regen op de ramen in lokaal honderd vijftien
Ze spenderen hun seconden aan onbelangrijk werk
Dat door henzelf als zeer significant wordt aangemerkt

Met pennen in hun slijm en haren in hun oren
Laten ze elkander oude woorden horen
En corpulente professoren lezen daar de les
Uit zelfgeschreven boeken tot een uur of zes
Dan verdwijnen de studenten met lang haar en uitgetrapte peuken
Om te studeren in de kroeg of te neuken met de hoeren of te drinken in het licht
Terwijl de professor zijn ongeluk uitschreeuwt met de gordijnen dicht

Want daar zitten de zonen en dochters niet gezien
In een vernauwde ruimte met een spectrum op de tafel in lokaal honderd vijftien
Ze spenderen daar hun uren met hun verdoemde zielen
Die ze door hun tijdverspilling genadeloos vernielen

En vijf minuten later weet niemand wat hij zei
En vijf minuten later weet niemand wat hij dacht
En vijf minuten later weet niemand dit gedicht, enkel de professor met zijn gordijnen dicht

omikni de rove

de vijf vijven

berry dongelmans

De vijfde Agatha Christie-vijfling (1969)

Van kindermysteries naar moorden door volwassenen brachten de boeken van Agatha Christie in beeld. Tien [= 2 x 5] kleine negertjes bijvoorbeeld en Trein 16.50 of Vijf kleine biggetjes, allemaal in de Accolade-serie van de Leidse uitgever A.W. Sijthoff. Het was een ramp dat je maar vier romantitels tegelijk mocht lenen in de openbare bibliotheek. Maar – 'Slim bedacht', zei de juffrouw aan de balie - met vier vijflingen had je in één klap twintig titels tegelijk.

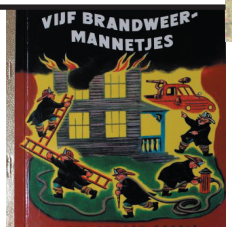

Annie M.G. Schmidt (bew.),
Vijf brandweermannetjes
(1953)

De Gouden Boekjes, in de jaren vijftig uitgegeven door De Bezige Bij, zijn in ons land een begrip geworden. Naast Wim is weg en Sambo, het kleine zwarte jongetje bewerkte Annie M.G. Schmidt in 1953 Five little firemen. Ook van die titel, Vijf brandweermannetjes, kon ik in mijn prille jeugd geen genoeg krijgen.

Gerrit Kouwenaar (inl.),
Vijf 5-tigers (1954)

En toen ben ik Nederlands gaan studeren, waar de receptie van de Vijftigers onderwerp van mijn afstudeerscriptie werd. De bloemlezing Vijf 5-tigers (1955) speelde daarin een centrale rol. Lucebert, Kouwenaar, Campert, Elburg en Schierbeek schudde Nederland wakker met hun experimentele poëzie.

Enid Blyton,
De Vijf en de spooktrein (1959)

Wat later werden ze vervangen door de eindeloos lijkende De Vijf-serie van de Engelse schrijfster Enid Blyton. Julian en Dick, George (dat is een meisje) en Annie en de hond Tommy beleefden de meest spannende avonturen en losten het ene na het andere raadsel op. Had je De Vijf en de spooktrein of De Vijf en de schat op het fluistereiland uit dan waren er nog negentien andere mysteries.

Kees de Bruijn,
Vijf vocalen door 275 jaren. De geschiedenis van een Haagse boekhandel (1954)

Via Nederlands kwam ik bij Boekwetenschap. En tussen de boeken die er daar toe doen zat ook de Vijf vocalen door 275 jaren. De geschiedenis van een Haagse boekhandel (1954) van Kees de Bruijn.

de loop der dingen

Ooit verliet ik mijn moeder

als een plotselinge regenbui.

Ik vluchtte in de toekomst.

Weg uit het verleden dat

teveel heden was om nog

hoop te geven.

De liefde gaf mij wat

ze te bieden heeft:

een vat vol van verraderlijke

opgewonden speelgoedsoldaatjes.

Ik huilde alleen nog

om journaalbeelden

en bedelaars met

halfvolle koffiebekers.

Mijn moeder zag ik weer

toen ik niets meer had op te geven.

Haar ogen zeiden niets

evenals haar lippen.

Ik heb haar omhelsd

tot ze niet meer ademde.

coen van beelen

Deze HoogWater werd gemaakt met:
- Programma's : Adobe InDesign
- Lettertype: Kozuka Mincho Pro

Drukker: UFB/GrafiMedia
Stationsplein 240
2312 AR Leiden
T: 071 5273114/3116
F: 071 5273080
E: Grafisch@UFB.Leidenuniv.nl
I: www.ufb.leidenuniv.nl/
grafimedia

Studievereniging NNP
I: www.nnpleiden.nl
E: nnpbestuur@gmail.com
T: 071 5272107

Bezoekadres:
Cleveringaplaats 1
(kamer 1175/230)
2311 BD Leiden

Postadres:
Postbus 9515
2300 RA Leiden

selexyz ⟋ adr. heinen

selexyz ⟋ broese

selexyz ⟋ dekker v.d. vegt

selexyz ⟋ de tille

selexyz ⟋ dominicanen

selexyz ⟋ donner

selexyz ⟋ gianotten

selexyz ⟋ kooyker

selexyz ⟋ scheltema

selexyz ⟋ scholtens

selexyz ⟋ van piere

selexyz ⟋ verwijs

selexyz

www.selexyz.nl

je complete studieboekenpakket gegarandeerd
voor de laagste prijs